

Kongen er død! Længe leve kongen!

(Kommentaren til uge 43, 2011)

Allerede ved anden begravelse melder mistanken sig om, at det der er i kisten ikke var helt dødt i første omgang. Og det bliver sværere og sværere at fremkalde tårerne, for hver gang optøget samles i forsøget på at få det i jorden.

Bjørn Lomborg er død – Længe leve Bjørn Lomborg!

Bjørn Lomborg er blevet erklæret videnskabeligt død mere end en gang. Personligt deltog jeg allerede i hans begravelse i 2003¹, da han blev kendt videnskabeligt uredelig af Udvalget vedrørende videnskabelig uredelighed. Siden har han modtaget mere end 140 millioner i statstilskud til forskellige aktiviteter. Selv om vi har erklæret ham død igen og igen, så er han blevet holdt i live af VKO-regeringen, de kommercielle medier og dem der har købt hans udgave af verdens sande tilstand.

David Rehling deltog også Lomborgs begravelse, lige som han i ugens løb funderer lidt over nationen Tysklands fald og endelige sejr:

Tyskland tabte krigene - Angela Merkel længe leve!²

Hvor vi andre mere tænker på og ser den europæiske redningsaktion i forhold til Grækenland og regionens banker som et forsøg på at holde markedet og Euroen kunstig i live, så vælger David Rehling at fokusere på de mange forsøg på at få Tyskland jordet. Han forsøger bevidst at fortrænge opmærksomheden fra det patetiske i EU's redningsaktion med fortidens skræmmebilleder på Tyskland.

David Rehling skulle have skrevet:

***Markedet er dødt - Markedet længe leve!
Euroen er død - Euroen længe leve!***

---

¹ <http://www.information.dk/77265>

² <http://www.information.dk/283369>

David Rehling er blevet del af massemediernes, spin-kulturens, reality-show.

I ugens løb blev Grækenlands kreditorer tvunget til at afskrive halvdel af deres tilgodehavender hos den fallerede medlemsstat af Euroen. Samtidigt fik bankerne stillet en pulje på ca. 100 milliarder Euro til rådighed, som kompensation for deres afskrivninger, og EU besluttede yderligere at skyde en pulje på en billion Euro ind i forsøget på at afbøde for nogle af alle de effekter, det har på markedet, når man opdager, at statsobligationer, fx udstedt af Italien, Spanien, Portugal, Belgien, Irland, osv. ikke er sikre papirer.

Euroen er en katastrofe for de lande, der ikke kan begå sig i konkurrencen, og som har mistet deres nationale møntenheder og dermed muligheden for at afværge statsbankerotten med seddelpressen. Starterne inden for Euroen kan gå bankerot, hvilket er fuldstændigt ødelæggende for selve Euroen. Konstruktionen er mislykket. Det er sådan set budskabet fra ugen der gik.

Den politiske beslutning, hvor Angela Merkel godt nok var styrende, om at redde Grækenland og den finansielle sektor, er udtryk for, at det indre marked og selve Euroen mangler selvstændig livskraft. Og problemerne er langt fra løst med denne uges beslutninger i EU.

De kollektive ritualer fortsætter

Den kollektive skyld går over i tabuet, der fødes med de levendes hjælpeløse forsøg på at få de rigtige i jorden under dække af omsorg, engagement og masser af gensidige forsikringer om kun at ville det gode.

Den begravede antager mere og mere monstrøse dimensioner for de deltagende i ritualet, for hver gang ritualet forsøges gennemført. Til sidst er hadet, til det der måtte være i kisten (budbringeren eller budskabet) langt større end skylden over at have begået en blodig uret.

Hvis låget på kisten så ryger af under det alvorlige optog, ja så risikerer budbringeren så meget mere at miste livet for alvor. Det kunne mange have fortalt om, hvis de ikke netop for alvor havde fået ritualet at føle.

Omvendt kan de levende også have svært ved at respektere døden, som når de graver de døde op igen og igen eller på anden vis forsøger at holde noget kunstigt i live, fx EU.

Intentionen går altså begge veje: De levende kan både ville de dødes liv, og de levendes død.

Ritualer gentager sig. Tabuet lever. De levendes sammenhold har altid dannet sig med påskud om at være for eller imod de forskellige udgaver af ”verdens sande tilstand”.

Realiteten indeholder mange traditionelle konflikter; realiteten har dem i sig, lige som man kan sige at konflikterne sætter deres egen realitet; konflikternes realitet.

Mennesket lever til dels i, på, af, konfliktens realitet, når det ikke kan finde på andet

- ”som om”, at der ikke var problemer nok,
- ”som om”, at mennesket havde sandheden, retten, det gode, skønne og det ophøjede på sin side.

Det er menneskets konstruktion af en realitet, der ikke svarer til noget, men som konflikten lever ved.

Vor tidsregning

Da det lykkedes at få Jesus op at hænge på korset, meldte den dårlige samvittighed sig. Vandene deltes, da han hang der oppe og vred sig, korsfæstet, blødende og døende. Nogle mente, at det var kongens fald, andre at det var hans sejr. Andre igen var bare i vildrede, men de fleste var lige glade. Det blev mere speget efter hånden, som tiden gik ind under hans tidsregning.

Det blev så ikke nødvendigt at begrave ham igen, selv om man ikke var helt sikker på, om han var død. Og de kristne valgte at tro på, at han med sin død på korset og genopstandelse var det levende bevis på, at han kunne bære menneskehedens synder på sig.

Langt fra alle mord er endt med at offeret tog morderens skyld med sig i graven. Det er stort set kun de kristne, der ser deres frelser som den konge, der var i stand til at overtage folkets skyld med sin død.

Andre konger tog absolut ikke folkets skyld med sig i graven. Hitler giftede sig med Eva Braun et par timer før sit selvmord, for at symbolisere sin skilsmisse med det tyske folk. Og hans selvmord var udtryk for, at han følte sig for god til folket, tyskerne, der havde svigtet hans kamp.

De fleste konflikter er blevet udkæmpet uden så særlige sofistikerede semantiske konstruktioner. Hvis samvittigheden over for de døde har manglet, så er det fordi offeret simpelt hen er blevet set på som udviklingens pris, som det onde, nedrige, lave, svage, æstetisk frastødende osv.

Tidens pil, udviklingens retning

Mennesket tror på udviklingen, på det rationelle og hensigtsmæssige. Hvis bare formålet principielt set er abstrakt og fjernt nok, og i den form ædelt, stort og glamourøst nok, ja så kan prisen helt konkret ikke blive for høj. Det er et spørgsmål om cost-benefit, hvor offeret er med til at sætte formålet med det hele endnu højere op på en piedestal. Der er ikke grænser for, hvor mange grusomheder, som de troende har været i stand til at gøre i den gode sags tjeneste.

Prisen for Euroen er gigantisk:

- Arbejdsløsheden er gennemsnitligt på ca. 10 % i EU.
- I Spanien er den over 21 % for den arbejdsdygtige gruppe af befolkningen og nærmere de 44 % af de 18 til 24 årige end 43 %.
- I Grækenland er den over 14 %, lige som den er gigantisk i Portugal, Italien, Irland og flere andre medlemslande.

Disse tabere på det indre marked blev lovet guld og grønne skove ved deres indlemmelse i projektet. De forestillede sig, at de med deres lave lønninger, klimamæssige fordele og traditionelle turistindustrier snildt ville kunne stå sig i konkurrencen med resten af EU. De tog fejl. Og nu mangler de deres respektive grænser for pengenes, varernes og ydelsernes frie bevægelse. For købekraften, pengene, varerne, arbejdskraften vælter ud over grænserne, for at koncentrere sig i de regioner inden for unionen, hvor de komparative markedsfordele allerede er størst. Historien, der blev brugt til at sælge projektet til disse tabere på markedet, handler om at konkurrencen altid er til alles fordel. Nu ved de, hvad vi var nogle stykker, der allerede vidste for mere end

30 år siden, nemlig at det bare er et dårligt salgstrick, en løgn, der er sat i verden for at fremme de allerede privilegeredes privilegier på markedet.

Den måde som hele konstruktionen er skruet sammen på, den måde som pengene genereres på internt inden for i konstruktionen, såvel som de bliver i USA og Japan fx, er og bliver tabubelagte temaer, sådan som man orienterer sig i de kommercielle medier.

David Rehling skriver for en avis, der bliver regnet for at være en af de mere kritiske her til lands. Men som skabsmedlem af partiet Det Radikale Venstre – noget af det mest forlørne man finder af en udgave af en gang markedsfundamentalisme og EU-liderlighed – så er han principielt ude af stand til at skrive noget intellektuelt forpligtende om EU.

Når jeg fokuserer på ham og hans avis, så er det fordi, at det var her, at man burde kunne finde noget lødig kritik af selve den europæiske union. Men man nægter konsekvent at se på konstruktionens svagheder. Modstanden imod unionen må for guds skyld ikke få næring, selv om frugterne hænger tungt og lavt for dem, der søger lidt næring til kritikken af det europæiske projekt og den globale markedsøkonomi.

Avisen har langt lettere ved at finde kritikpunkter af den globale økonomi, det som EU i princippet skulle dæmme op for, men som projektet konkret er en forlængelse af. At mindre end en procent af verdensbefolkningen styrer den globale økonomi, det har Dagbladet Information således ikke problemer med at dokumentere³.

En ny Bjørn Lomborg

Rundt omkring i det danske medielandskab har man fået øje på en statsautoriseret geolog⁴, der, lakonisk og afslørende for hans egen kognitive konstitution konstaterer, at IPCC's æstimer over havvandsstigningerne på den lille blå planet er voldsomt overdrevne, bl.a. fordi terrænet hæver sig under dele af den lille nationalstat, Danmark, der stadig har sin egen møntenhed. Han har i andre sammenhænge været med til at erklære IPCC's troværdighed for død.

³ <http://www.information.dk/283263>

⁴ <http://ing.dk/artikel/123332-statsgeolog-i-qa-alle-har-lov-til-at-tage-fejl-ogsaa-ipcc>

Andre steder i verdenspressen er man dog mindre nationalistiske i den måde man vurderer IPCC's forudsigelser på⁵. Afsmeltningen af verdens gletschere, indlandsis og havis ved polerne sker langt hurtigere end forudsagt af IPCC. Men i Danmark har man altså fundet afløseren for Bjørn Lomborg, der har travlt med at forsikre om, at han ikke er Bjørn Lomborg⁶.

Hvor Bjørn Lomborg viser sig at være ude af stand til at overleve uden VKO's statstilskud, og derfor omsider synes begravet definitivt, så er den nye Lomborg fuldt optaget af at forsikre sin omverden om, at han ikke er videnskabeligt død. Det bruger han så sit politiske liv til.

The show must go on!

(Jorden er ikke død, den lugter bare underligt. Således har kunstneren stadig lidt at lege med, lige som politikerne, der optræder på slap line med deres "kun politiske udtalelser", der er karakteriseret ved ikke at gøre forskel i forhold til distinktionen mellem sandt og falskt eller andre distinktioner for den sags skyld.)

Politisk magt hviler i italesættelsen af realiteten, realitetens italesættelse. Og uden udsagnets implicite indskrivning af sig selv under et af de regimer, der kvalificerer et udsagn som udsagn, forudsætningen for at noget kan fremstå som meddelelse eller påstand om et og andet, dvs. gøre forskel, ja så er det ikke en gang et udsagn, en påstand eller en kommunikativ meddelelse. Kunst, kan denne sære form for politisk adfærd, der består af "den kun politiske udtalelse" ej heller kaldes. I det hele taget er det svært at forklare, hvad en "kun politisk udtalelse" overhovedet er. Det er langt lettere at digte og lege med fænomenet.

Forudsætningen for at kunne manifestere sig kommunikativt er den implicite eller eksplicite parathed til at lade den kommunikative meddelelse kvalificere i en semantisk ramme, som giver den udsagnsværdi, det være sig inden for en videnskabelig tradition for at kvalificere udsagnet som sandt, eller det være sig inden for mediernes mere faglige journalistiske tradition for at kvalificere udsagnet som lødigt eller i forhold til andre kvalificerende kriterier.

---

⁵ <http://www.spiegel.de/wissenschaft/natur/0,1518,793867,00.html>
http://www.elpais.com/articulo/sociedad/deshielo/Artico/supera/predicciones/elpepisoc/20070502elpepisoc_4/Tes
http://www.elpais.com/articulo/sociedad/deshielo/abre/pasos/navegables/Artico/elpepisoc/20110830elpepisoc_6/Tes

⁶ <http://ing.dk/artikel/123314-statsgeolog-jeg-er-ikke-en-lomborg>

Det politiske system og den performative selvscenesættelse af magten har nået grænsen, når den simple løgn er blevet indholdet, eller når en fraktion er faldet tilbage til den ”rent politiske” performance lidt for mange gange, dvs. til den performance, der ikke længere insisterer på udsagnets sandhedsværdi.

Den kun politiske udtalelse falder indifferent i forhold til distinktionen sand/falsk. Den gør ingen forskel her. Men den tager sig ud, ”som om” den gjorde!

Dette ”som om” er muligvis ikke noget ”som om”. Men forudsætningen for kommunikativt at kunne gøre en forskel er at udsagnet manifesterer en slags udsagnsværdi, at der er en udsagnsværdi til stede. Formen må etableres, ville George Spencer Brown sige⁷, og den må gøre en forskel, ved fx. ikke intentionelt at ophæve sig selv med referencen til sig selv, som ”kun politisk”.

Spinkulturen og den politiske italesættelse

---

⁷ Spencer Brown udvikler i sin ”Laws of Form” fra 1969 et logisk notationssystem, der kan bruges som formel repræsentation for udsagn. Han skelner mellem den markerede tilstand og den umarkerede. For overhovedet at kunne gøre en forskel i logisk forstand/kommunikativt må markeringen indfinde sig, kommunikationen må manifestere en slags indikeret/indikerende tilstand, noget må med andre ord stå markeret til forskel for andet med udsagnet, ellers er der ikke tale om et udsagn. Selve det, at dette mindstekrav kan opfyldes, for at man kan tale om en logisk værdi i det hele taget, er ikke helt enkelt. Således lever selve tegnet ved sin ”form”. Tegnet kan ikke referere til noget som helst, hvis ikke der ligger en semantisk struktur bag, en kognitiv performance, der sætter tegnet som indikation for noget, der uddifferentierer sig fra alt andet, eller fra noget mere eller mindre bestemt ”andet”. Forudsætningen for markeringen er formen, selve distinktionen, samt hele den kognitive implicite kontekst. Spencer Brown taler bevidst om ”perfect continence”, om den forlegne situation, han er i her, hvor han forsøger at sige det usigelige, nemlig det, at enhver konkret iagttagelse sådan set bygger på og lever ved sit eget lille semantiske univers, sin egen performance. Politisk taktik går som performance bl.a. ud på at være parat til at markere det markerede som kun principielt/hypotetisk. Prisen er at politikerer tenderer mod at miste muligheden for manifest at markere sig kommunikativt, fordi meddelelsen er sunket ned til det blot at være taktisk/hypotetisk. Den trænede politiker er karakteriseret ved en ekstremt bevis intention om at undgå de ureflekterede markeringer, som forpligter for meget efterfølgende, de situationer hvor bordet fanger, som ikke kan medieres over påfølgende referencer til dem som f.eks. kun politiske. Men denne snuighed tenderer mod at falde ind under den generelle politiske dialog, som ikke længere gør nogen forskel. For her er alt alligevel bare ytret i taktikkens funktion, intet bliver stående, for alt er ytret af angst for at et og andet kunne blive hængende og klæbe til politikerer, partiet. Det gælder for de affekterede udsagn, den situationsbetingede markering, at forbeholdene glemmes, hvor politikerer er faldet ned fra den principielle urørlighed, for sådan for alvor at manifestere sig med udsagnet, det forpligtende bindende udsagn. Det virker utaktisk, men det kan det alt for taktiske jo så også gøre.

Det forhold, at sandheden har mistet sit absolutte ontologiske udgangspunkt i nødvendigheden og identitetsprincippet⁸, det betyder ikke, at alt flyder. Sandhedsteorien er ikke afskaffet med afskaffelsen af identitetsprincippet krav på at være udgangspunkt for sandheden. Spinkulturen og det politiske system kan ikke lukke sig om sin egen verden, selv om en bestemt form for sandhed er gået under. Spinkulturen er måske nok resultat af en følelse af, at alt flyder. Men det gør det ikke. Magtens symbolik er måske sin egen, men alle de diabolske betydninger i forhold til magtens symbolik kan netop ikke reduceres til magtens symbolik. Magten og den politiske orden kan ikke erstatte sin omverden med den italesatte realitet, skalte og valte lukket om egen symbolik, hinsides alle andre former for realitet. Realitetsprincippet, magt, er kun en del af realiteten.

Den politiske italesættelse er den store parasit, det store substitut, allestedsnærværende altomfattende hævde af alt og det modsatte på en og samme tid, sat ind i magtens spil. Politikken sætter alt ind i sin egen magtlogik, der måske nok er i stand til at underminere alle andre betydninger, men som altså ikke nødvendigvis er i stand til at erstatte, hvad den fortrænger og underminerer, heller ikke tabet af den store altomfattende og konsistente selvbegrundelse, tabet af kosmologien (de store fortællinger, indholdet i det moderne, modernismen), som det politiske system lever som en slags falsk kompensation for.

Sagt med andre ord, magten har en egenskab: Det meste kan gå under for magt (også selv om magten ikke kan erstatte det, der går under for den.). Magten er hverken ret eller guddom. Selv den største politiske og økonomiske sejr kan vise sig som sin egen modsætning, en afmægtighed, der aldrig kan erstatte det, der gik under for kampen for magt.

Det er ikke sært, at man kan sammenligne det politiske systems selv-scenesættelse med et "reality show", selv om man husker, at selve den performative fremmaning af betydningerne har sin egen realitet og bygger på sin egen underlæggende magtlogik, der langt fra kun er noget "som om". Selve fremmaningen, den performative fremstilling af alt og det modsatte som forpligtende og overbevisende, er i sig selv ikke noget "som om", for det "er" performance!

---

⁸ Det er noget, som vi "kulturradikale" lægger meget vægt på. Personligt har jeg brugt hele min filosofiske uddannelse på et opgør med substansstænkningen, identitetsprincippet, kulturkonservatismen osv. som den fx findes i den kristne ontologi, hvor det eneste, der dybest set kan siges at have krav på væren, sandhed, er skaberen, den uskabte skaber.

Det at den politiske performance griber enhver betydning, ”som om” det skete for mere end et syns skyld, ”som om” det var mere end et ”som om”, er ikke noget ”som om”. Det performative moment er lige så vel del af realiteten, som det der lever ved fremmaningen, det performative moment i beskrivelsen, beskrivelsens ”som om”⁹!

Spindkulturen trækker alt ned på sit eget niveau. Den kun politiske udtalelse er hverken sand eller falsk. Når den tidligere formand for Danmarks Naturfredningsforening, David Rehling, performer for det i helt traditionelt forstand kommercielle medie, så er han sunket ned til at være spindoktor som enhver anden.

Tilliden er kostbart, værdifuld, uerstattelig!

En undersøgelse over hvilke faggrupper, der nyder størst troværdighed, placerer spindoktorerne i bunden af hierarkiet, lige under journalister og politikere.

Resultatet afstedkom en del spin i de danske medier. Men de kunne ikke spinde sig ud af, at de har mistet forudsætningen for at gøre en forskel, i og med at de har benyttet sig af den kun politiske udtalelse alt for mange gange. De slipper aldrig for mistanken om, at deres gentagende forsikringer om kun at fremføre sandheden, netop kun er politisk udtalelser. Så længe vi ikke har sindelagskontrol, vil de være ude af stand til at begrave mistilliden til sig med deres performance.

Ritualerne, ceremonierne gentager sig. Men vælgerskaren og medieforbrugeren undrer sig mere og mere over disse underlige optog af forloren sorg og påtaget alvor. Måske har medierne og de traditionelle ritualer mistet deres magt.

Personligt tror jeg hverken på rationalitet, offerets rationale, det moderne oplysningsprojekt eller udviklingen. Evolutionen er blind, formålsløs og fantastisk interessant af samme grund!

Uge 43, 2011:

---

⁹ Det er det selvreflekterende, der underminerer udsagnets mulighed for at gøre en forskel, når dette ”som om” retter sig mod sig selv: Jeg siger ikke noget, jeg taler kun ”som om” jeg gjorde, siger politikerne om sine egne udsagn, taktisk, for at slippe for at skulle stå til ansvar for noget. Taktikken virker, ind til den ikke virker længere. Når forståelsen for at ingen herefter kan vide, om udsagnet var et udsagn, eller bare en politisk manifestation!

Aldrig har

- den økonomiske magt været mere koncentreret,
- der været så mange mennesker på den lille blå planet,
- menneskene påvirket atmosfærens sammensætning mere,
- de vestlige landes regeringer været mere optaget af at redde markedet,
- markedet været reddet så mange gange,
- den globale strøm af informationer været større,
- der været så meget at vide,
- det været sværere at vide, hvad der er værd at vide,
- de sociale problemstillinger været mere komplekse.

Men staten er ikke død, uanset hvor mange gange markedsfundamentalisterne har talt den i jorden, og det er de levende, der er deres egen største trussel, uanset hvor meget de gør for at bortforklare det.

Mvh. Steen
Odense d.30/10 2011

[Artikler af Steen Ole Rasmussen](#)

Ugens kommentar af Steen Ole Rasmussen:

[Uge 42, 2011](#)

[Uge 41, 2011](#)

[Uge 40, 2011](#)

[Uge 39, 2011](#)

[Uge 38, 2011](#)

[Uge 37, 2011](#)

[Uge 36, 2011](#)

[Uge 35, 2011](#)

[Uge 34, 2011](#)

[Uge 33, 2011](#)

[Uge 32, 2011](#)

[Uge 31, 2011](#)

[Uge 30, 2011](#)

[Uge 29, 2011](#)

[Uge 28, 2011](#)